

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Harlindis en Relindis T.I. Sint-Jansberg B te Maaseik

	Hoofdstructuur	so
	Pedagogische eenheid	39636-127662
	Instellingsnummer	127662
	Instelling	Harlindis en Relindis T.I. St-Jansberg B
directeur		Leon VOS
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
telefoon		089-56.30.59
fax		089-56.84.81
e-mail		info@kasomk.be
website/URL		http://www.kasomk.be/sjm
	Bestuur van de instelling	971101 - KaSO Maaseik-Kinrooi te MAASEIK
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
	Scholengemeenschap	113423 - SGKSO Harlindis en Relindis te MAASEIK
adres		Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
	CLB	114851 - Vrij CLB Maasland te MAASMECHELEN
adres		Deken Bernardstraat 4 - 3630 MAASMECHELEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/04/2012, 24/04/2012, 25/04/2012, 26/04/2012, 27/04/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	24/05/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	24/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Gabriël Poppe
	Teamleden	Leander Froidcoeur Agnes Geerts Alex Maes Jan Meers Eric Suys

Marie-Rose Van Nooten

Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	8
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	8
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	8
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	9
3.1 Auto bso3 en Auto-elektriciteit bso3,3	9
3.2 Centrale verwarming en sanitaire installaties bso3	10
3.3 Houttechnieken tso2 en tso3	11
3.4 Nederlands in Auto bso3, Centrale verwarming en sanitaire installaties bso3 en Auto-elektriciteit bso3,3	12
3.5 Nederlands in Houttechnieken tso2 en tso3	14
3.6 Wiskunde in tso2 en tso3	14
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
4.1 Begeleiding	16
4.2 Evaluatie	18
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	21
6.1 Wat doet de school goed?	21
6.2 Wat kan de school verbeteren?	22
6.3 Wat moet de school verbeteren?	22
7. ADVIES	23
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	23

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De scholengemeenschap Katholieke Scholengemeenschap Harlindis en Relindis Maaseik – Kinrooi bestaat uit een aantal pedagogische entiteiten: een eerstegraadsschool met drie vestigingen en drie scholen met een tweede en derde graad op twee vestigingsplaatsen. Verder behoren ook een internaat en een Centrum voor Deeltijds Onderwijs tot de scholengemeenschap. Vanaf het volgende schooljaar zullen de bovenbouwscholen samen met een deel van het internaat en het Centrum voor Deeltijds Onderwijs op één campus gelokaliseerd worden. Er is één schoolbestuur voor de hele scholengemeenschap, dat heel wat aspecten van de onderwijsorganisatie centraal voorbereidt en aanstuurt. Elke school kan eigen accenten kan leggen, maar de ‘herkenbare eenheid’ krijgt voorrang.

De pedagogische eenheid Harlindis en Relindis Technisch Instituut Sint-Jansberg A en B (belangstellingsgebied Nijverheid en techniek), bestaat uit twee scholen met een nijverheidstechnisch aanbod in de tweede en derde graad binnen de onderwijsvormen bso en tso. Het T.I. Sint-Jansberg A biedt naast het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, een studieaanbod in het studiegebied Mechanica-elektriciteit aan. Het T.I. Sint-Jansberg B heeft een studieaanbod binnen de studiegebieden Auto, Bouw, Hout en Koeling en warmte. Beide scholen, die geleid worden door eenzelfde pedagogisch directeur, bevinden zich op een grote campus, die gedeeld wordt met een aantal andere scholen van dezelfde scholengemeenschap (SG). Twee derde van het aantal leerlingen zit in het bso. Vooral in het tso daalt het leerlingenaantal. Een meerderheid (73 %) van het aantal leerlingen heeft de Nederlandse nationaliteit, in het bso is dit zelfs 83 %. In vergelijking met Vlaamse referentiegegevens heeft de school weinig leerlingen van allochtone herkomst of met thuistaal anders dan Nederlands. Veel leerlingen (56 %) hebben leerachterstand, weinigen kampen met specifieke noden. De attestering en het aantal diploma's secundair onderwijs sporen met het Vlaamse gemiddelde. De participatie aan het hoger onderwijs (in Vlaanderen) is in het tso amper de helft van het Vlaamse gemiddelde, maar de slaagkansen liggen 10 tot 20 % hoger dan het Vlaamse gemiddelde. De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs zijn voor de meeste studierichtingen behoorlijk tot goed; een aantal studierichtingen kunnen zelfs een hoger dan gemiddeld studiesucces voorleggen. Bovendien volgen verscheidene leerlingen met succes vervolgonderwijs in Nederland. De afgestudeerden uit het tso en het bso worden degelijk voorbereid op een arbeidsmarktgerichte tewerkstelling. De school volgt nauwgezet de tewerkstelling van haar oud-leerlingen op. Volgens deze gegevens vinden ze meestal vlot werk binnen hun afstudeersector.

Uit het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en structuuronderdelen blijkt dat de school wat betreft het specifiek gedeelte voor vrijwel alle onderzochte studierichtingen en specialisatiejaren de leerplandoelstellingen in voldoende mate realiseert. De leerplandoelstellingen worden echter niet in voldoende mate gerealiseerd voor Nederlands in de onderzochte studierichtingen en het specialisatiejaar van de derde graad bso, voor wiskunde in de tweede graad tso en de derde graad tso van de techniek-studierichtingen en voor praktijk autotechniek in de derde graad bso Auto. Voor deze structuuronderdelen, die behoren tot de instellingen Sint-Jansberg A en B brengt de onderwijsinspectie een beperkt gunstig advies uit.

Aan de basis van deze tekorten ligt onvoldoende afstemming van de leerinhouden en de evaluatie op de leerplandoelen. De school volgt de leerplanrealisatie niet systematisch op, wat op vakniveau leidt tot behoorlijke kwaliteitsverschillen in leerplanrealisatie en studiepeil. Ook de beperkte aansturing en opvolging van de vakgroepen leiden tot aanzienlijke kwaliteitsverschillen. De opgebouwde deskundigheid wordt nog onvoldoende benut en de goede praktijkvoorbeelden worden te weinig kenbaar gemaakt en verspreid.

De school onderhoudt zeer goede contacten met de bedrijfswereld en heeft sinds de vorige doorlichting geïnvesteerd in een degelijke specifieke uitrusting. In mindere mate is er geïnvesteerd in de infrastructuur en de uitrusting (bijv. ICT²) voor de algemene vakken.

De eerder zwakke professionele samenwerking voor sommige vakken en studierichtingen en de beperkte leerplangerichtheid zijn aanwijzingen voor het feit dat de school nog onvoldoende optreedt als eerste verantwoordelijke voor de eigen kwaliteit. De school besteedt echter wel veel aandacht aan zorg-, leer- en loopbaanbegeleiding. De nadruk ligt hier zowel op het bijsturen of remediëren van vastgestelde tekorten als op preventieve acties i.v.m. leren leren en de begeleiding bij de keuzemomenten gedurende de schoolloopbaan.

De leerbegeleiding wordt vanuit de centrale dienst leerlingenbegeleiding van de scholengemeenschap aangestuurd. De beleidslijnen en -structuren zijn goed uitgewerkt en de implementatie, de aansturing en de opvolging van de beleidslijnen worden overgelaten aan de pedagogisch directeur. Er is een procedure uitgewerkt van meldingsfiche tot handelingsplan waarbij men vooral werkt aan het motiveren van leerlingen. Daarnaast wil men door de keuze te maken voor aangepaste werkvormen een gunstig leer- en leefklimaat nastreven.

Op basis van de visietekst over schoolloopbaanbegeleiding van de scholengemeenschap werkt men aan een doordachte en goed gestructureerde schoolloopbaanbegeleiding. Naast de afstemming op de onderwijsvernieuwing ontwikkeld op het niveau van de SG, houdt de school rekening met de specifieke leerlingenkenmerken en de reeds lopende initiatieven met betrekking tot de leerbegeleiding. In de scharnierjaren worden verscheidene initiatieven naar leerlingen en ouders opgezet om een objectieve en doordachte studiekeuze mogelijk te maken.

De school heeft nog geen concrete visie op haar talenbeleid ontwikkeld. Een breed draagvlak ontbreekt met als resultaat dat er momenteel geen talenbeleid is. Tijdens de doorlichting bleek dat de meeste leerlingen en ook heel wat personeelsleden nood hebben aan ondersteuning in het hanteren van het Standaardnederlands voor de communicatie en het Nederlands als instructietaal.

De school is sterk in de organisatorische aspecten van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. In de beschreven procedures zitten er impliciet wel keuzes en opties, maar er is nog geen algemene visietekst. De evaluaties gebeuren conventioneel en in hoofdzaak cijfermatig. De afstemming op de leerplandoelen is niet altijd sterk en de gehanteerde evaluatiecriteria van de vakattitudes zijn soms weinig transparant. De permanente evaluatie in het bso is in de realiteit een gespreide evaluatie waarvan de kwaliteit leraargebonden is. De deliberatiepraktijk is kwaliteitsvol, maar de afspraken op scholengemeenschapsniveau en de soms gebrekkige motiveringen van de B- en C-attesten zijn een inbreuk tegen de regelgeving. De school heeft nog geen systematische analyse gemaakt van haar evaluatiebeleid en de daarmee samenhangende deliberatie- en attesteringspraktijk. De school kiest voor vereenvoudigde rapporten met enkel de kerncijfers per vak en legt het zwaartepunt van de rapporteringspraktijk bij de mondelinge en persoonlijke communicatie op de ouderavonden. Naast een attituderapport bij elke evaluatieperiode krijgen de leerling en de ouders een informatief jaarsyntheserapport.

De school verzamelt en analyseert gegevens over haar werking, maar die worden nog niet systematisch aangewend om de interne kwaliteitszorg verder te ontplooien. De recente hervormingen van de schoolstructuur binnen de scholengemeenschap hebben geleid tot een nieuw pedagogisch project en tot een helder en samenhangend geheel.

² ICT: informatie- en communicatietechnologie.

Hiermee toont de school aan dat ze haar beleidsvoerend vermogen wil versterken en het onderwijskundig beleid in de focus wil plaatsen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Bouw- en houtkunde	AV wiskunde	
Graad 2 TSO Houttechnieken	AV Nederlands, AV wiskunde	PV/TV hout
Graad 3 BSO Auto	AV Nederlands	PV/TV/stages autotechniek
Graad 3 BSO Auto-elektriciteit	AV Nederlands	PV/TV/stages autotechniek
Graad 3 BSO Centrale verwarming en san. installaties	AV Nederlands	PV/TV/stages centrale verwarming/sanitaire installaties
Graad 3 TSO Bouw- en houtkunde	AV wiskunde	
Graad 3 TSO Houttechnieken	AV Nederlands, AV wiskunde	PV/TV/stage hout

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Auto bso3 en Auto-elektriciteit bso3,3

Voldoet niet voor Auto

Voldoet voor Auto-elektriciteit

Motivering

- In de studierichting Auto en in het specialisatiejaar Auto-elektriciteit zijn de vakken met volgende administratieve benamingen onderzocht: PV, TV en stage autotechniek. De school hanteert voor deze vakken volgende interne vakbenamingen: energiekringen, technologie motoren, technologie voertuigen, praktijk auto, praktijk elektriciteit, praktijk lassen, praktijk stage in de studierichting Auto en auto-elektriciteit, bedrijfsvoertuigen, comfort en veiligheid, motoren-management-diagnose, praktijk autotechniek en stages autotechniek in het specialisatiejaar Auto-elektriciteit.
- Voor de studierichting Auto worden de leerplandoelstellingen en de hoofddoelstelling om onderhoudswerkzaamheden voor te bereiden en uit te voeren volgens opgelegde criteria, niet in voldoende mate gerealiseerd. Uit lesobservaties, gesprekken en documenten blijkt dat de school niet bij alle leerlingen alle voorgeschreven leerplandoelstellingen realiseert en dat de lestijd niet steeds optimaal benut wordt. In- en uitbouwen van een motor, monteren en demonteren van het interieur en afstellen en vervangen van carrosserieonderdelen worden niet systematisch aangeboden. De vakdeskundigheid van de leraren is goed en er is aandacht voor nieuwe technologieën. De lesuren en leerinhouden worden verdeeld over verscheidene leraren, waardoor er veel overleg nodig is om het aanbod op elkaar af te stemmen en projectmatig te kunnen werken. Voor praktijk beschikt men over een onvolledige opdrachtenreeks en een nog niet sluitend registratiesysteem waardoor het niet steeds duidelijk is welke leerling welk project heeft uitgevoerd en de daarbij horende vaardigheden voldoende beheerst. Voor PV auto-elektriciteit zijn de werkopdrachten nog onvoldoende gestructureerd en is het lesrendement en het resultaat zwak. De leerlingen van het eerste leerjaar werken meestal per twee aan de mondeling toegewezen werkopdrachten die overwegend bestaan uit montage-, demontage- en onderhoudsopdrachten. In het tweede leerjaar wordt meer individueel gewerkt. Voor PV lassen heeft men een duidelijk, leerplangericht en kwaliteitsvol aanbod en registratiesysteem. Voor de technische vakken sluit het leerplangericht aanbod aan bij de leerplandoelstellingen en bij de vorderingen in praktijk. Er is een groot verschil in interesse, aanleg en motivatie bij de verschillende leerlingen waardoor het individueel begeleiden en motiveren van elke leerling een pedagogisch-didactische uitdaging is voor de leraren.
- Voor het specialisatiejaar Auto-elektriciteit worden de meeste leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd. De leerinhouden m.b.t. afstel- en onderhoudswerkzaamheden aan veiligheids- en comfortsystemen, het mechanisch en elektrisch aansluiten van onderdelen van benzine-injectiemotoren en dieselmotoren komen minder gestructureerd aan bod. Diagnoses, onderhoudswerkzaamheden en metingen aan elektrische systemen krijgen voldoende aandacht in de werkplaats. Voor metingen en schakelingen aan de elektrische uitrusting beschikt men over een apart werkplaatsgedeelte. De inrichting van een bij de werkplaats aansluitend meetlabo is gepland. De technische vakken bieden voldoende ondersteuning voor de praktijk en de metingen en diagnosestelling worden voldoende geïntegreerd in het leerproces. De behandelde leerinhouden zijn representatief voor de betrokken leerplandoelstellingen.
- Het cursusmateriaal voor de studierichting Auto en het specialisatiejaar Auto-elektriciteit is geactualiseerd, maar het kan nog beter afgestemd worden op de

leerlingengroep en het leerplan. De uitrusting voldoet voor de basisopleiding, maar door een niet optimale roostering zijn de werkplaatsen vaak overbezet en moet men improviseren om de leerlingen aan het werk te houden. Er is samenhang tussen de theoretische onderbouwing en de praktische uitvoering, maar er zijn nog groeikansen voor de integratie van praktijk, labo en theorie en een betere structurering van het cursusmateriaal en de werk- en labo-opdrachten.

- Naast een betere organisatie en structurering van de werkopdrachten en het optimaliseren van de uurroosters zijn er nog enkele beperkende factoren zoals het ontbreken van een parkeerplaats voor didactische voertuigen en een afstoomplaats voor motoren, de beperkte opslagruimte en beschikbaarheid over moderne auto's en motoren.
- De nascholingsinspanningen zijn leraarafhankelijk. De vakdeskundigheid, de afstemming op de praktijk en de bereidheid tot samenwerken vormen sterke troeven van de opleiding waardoor de vastgestelde hiaten wellicht op korte termijn kunnen weggewerkt worden. Mits een goede leerplangerichte planning, voldoende uitrusting en werkruimte kan het lesrendement geoptimaliseerd worden. De individuele begeleiding is taakgericht, gemoedelijk en respectvol. Voor de leerlingen van het tweede leerjaar van de studierichting Auto en het specialisatiejaar Auto-elektriciteit worden respectievelijk een dag stage per week of per twee weken georganiseerd. Voor de studierichting Auto bestaan de stageactiviteiten overwegend uit onderhoudsopdrachten die representatief zijn voor de leerplandoelstellingen. Voor het specialisatiejaar zijn de stageactiviteiten voor de helft van het aantal leerlingen in onvoldoende mate afgestemd op de leerplandoelstellingen en is er nauwelijks verschil met de studierichting Auto. De stagebegeleiding en -evaluatie zijn degelijk uitgewerkt.
- De evaluatie van de leerplandoelstellingen van PV autotechniek is op uitzondering van de niet aangeboden leerinhouden representatief en valide. Voor PV auto-elektriciteit in het eerste leerjaar Auto zijn sommige resultaten en beoordelingen erg demotiverend. Voor TV autotechniek is er voldoende aandacht voor inzicht en toepassen. De geïntegreerde proeven (GIP) die sinds dit schooljaar herdacht werden, bestonden uit veel kopieerwerk en een aantal los van elkaar staande opdrachten. In de weinig samenhangende verslaggeving blijkt een onvoldoende geïntegreerde aanpak rondom een synthetische werkopdracht. De evaluatie en de rapportering van de GIP zijn voldoende uitgewerkt met oog voor proces- en productevaluatie.

3.2 Centrale verwarming en sanitaire installaties bso3

Voldoet

Motivering

- In de studierichting Centrale verwarming en sanitaire installaties zijn de vakken met volgende administratieve benamingen onderzocht: PV, TV en stage centrale verwarming/sanitaire installaties. De school hanteert voor deze vakken volgende interne vakbenamingen: energiekringen, installatietechnieken, tekenen, praktijk centrale verwarming, praktijk regeltechniek en praktijk sanitair.
- De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Voor praktijk worden de installatieopdrachten i.v.m. sanitaire installaties, buisbewerkingen, elektriciteit en centrale verwarming systematisch aangeboden via een goed uitgewerkte reeks basisopdrachten die nauw aansluiten bij de leerplandoelstellingen. De uitbreidingsleerstof m.b.t. ketels en branders wordt eveneens behandeld en de leerlingen kunnen het attest voor technicus vloeibare brandstoffen behalen op het einde van hun opleiding. De werkruimte en de uitrusting voldoen voor het aantal leerlingen. Voor elektriciteit/regeltechniek zijn de consecutief en goed uitgewerkte labo-opdrachten goed afgestemd op het leerplan en de te verwerven inzichten. De inrichting van de nieuwe werkplaatsruimte voor labo centrale verwarming (voor stookolie en gasinstallaties), installatietechniek voor sanitaire huisinstallaties en meet- en regeltechniek zit in de eindfase. Bij het ontwerp en de planning worden nieuwe

toestellen en technologieën in voldoende mate geïntegreerd. Mogelijkheden tot sponsoring, bijkomende (externe) opleiding en samenwerking met bedrijven worden onderzocht en goed benut. Voor de technische vakken zijn de cursussen voldoende geactualiseerd en representatief voor de betrokken leerplandoelstellingen.

- Planningsdocumenten, cursusmateriaal, werkopdrachten en gehanteerde werkvormen zijn representatief voor de leerplandoelstellingen. Voor centrale verwarming worden de werkopdrachten en het cursusmateriaal dit schooljaar geactualiseerd. De begeleiding verloopt taakgericht en respectvol. Nieuwe technologieën worden gepast aangewend in de lessen.
- De evaluatie is voldoende representatief voor de theoretische leerplandoelstellingen. Voor praktijk is de evaluatie transparant en valide. De afstemming van de werkopdrachten en de evaluatie op de leerplandoelstellingen is goed tot voorbeeldig. Het niveau van de toetsen en werkopdrachten voldoet. De verslagen van de geïntegreerde proef vormen nog geen geïntegreerd geheel waarbij de praktische opdracht die de leerlingen uitvoeren, beschreven wordt in één opdracht. De verslaggeving van de GIP bestaat uit een aantal deelopdrachten (tekenen, documentatie samenbrengen via veel kopieerwerk en berekeningen) zonder duidelijke verwijzing naar het eigen werk en de praktische component van de opleiding. Sinds dit schooljaar is er een duidelijke en kwaliteitsvolle bijsturing van de GIP-opdrachten en de verslaggeving.

3.3 Houttechnieken tso2 en tso3

Voldoet

Motivering

- In de tweede graad werden de vakken van het specifiek gedeelte met administratieve benamingen TV en PV hout, TV elektriciteit/elektromechanica/hout en TV mechanica/hout doorgelicht. In de derde graad richtte het onderzoek zich tot de vakken TV hout/mechanica/elektromechanica en TV, PV en stage hout. In beide graden worden de clusters gedifferentieerd in zelfgekozen pedagogische vakbenamingen. De leerplandoelstellingen worden op een evenwichtige wijze, in voldoende mate en met diepgang gerealiseerd. De participatiegraad in het hoger onderwijs is relatief hoog en het studiesucces ligt boven het Vlaamse gemiddelde. De doorstroom naar de sector wordt te summier opgevolgd om causale verbanden te kunnen leggen.
- Een professioneel ingesteld lerarenteam en studiegebiedverantwoordelijken slagen er in om innovatie, nieuwe technologieën en de betrokkenheid van de industrie centraal te stellen. Dit uitgangspunt bepaalt hun grensverleggende visie op hedendaags houtonderwijs en beïnvloedt in treffende mate de invulling van het toegepaste onderwijsleerproces. Deze dynamische cultuur expliciteert zich ook in de jaarlijkse 'Demodag' waar partners vanuit de industrie en andere geïnteresseerden intentioneel participeren. Het milieubewust omgaan met materialen, het leren kiezen van de juiste methodes en het aannemen van een attitude om levenslang te leren, kaderen ook binnen de beoogde visie.
- De degelijke jaarplannen geven een totaalbeeld van de doelen en leerinhouden die opgenomen zijn in de verscheidene thema's en projecten. In de onderwijspraktijk komt de chronologie van de leerlijn duidelijk tot uiting. Voorlopig slaagt het lerarenteam er moeilijk in om de bereikte competenties van de individuele leerling in kaart te brengen.
- De realisaties worden in de tweede graad nauwgezet volgens het technologisch proces van houtconstructies uitgewerkt. Leerlingen kunnen concepten voorbereiden, correct volwaardige realisaties construeren en zichzelf kritisch evalueren. In het leerprogramma zijn nog enkele traditionele houtverbindingen opgenomen, waaraan geen functioneel einddoel is gekoppeld.
- In de derde graad krijgen de leerlingen een breed spectrum van de industriegerichte houtbewerking aangereikt. Zo gaat er voldoende aandacht naar meubelmakerij en interieur, schrijnwerk en bouwtechnische knooppunten, trappen en daktimmerwerk. Het

deel 'industriële productieprocessen' blijft gerelateerd aan het studierichtingsprofiel en bewaakt de overlapping met het specialisatiejaar. Het houtskeletbouwproject wordt aangewend om duurzaam bouwen te concretiseren. Doorgaans is het afwerkingsniveau van de realisaties behoorlijk.

- De geïntegreerde proeven vertrekken vanuit een goede opdrachtschrijving. Het drieluik 'houtskeletbouw', 'realisaties' en 'meubel', waaruit de geïntegreerde proef bestaat, vormt één compleet pakket en is representatief voor het profiel van de gehele opleiding. De verslagen van de twee weken blokstage maken deel uit van de geïntegreerde proef. De stage-activiteitenlijsten bevatten wel taakbeschrijvingen voorgesteld door de bedrijven, maar ze zijn onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en op de noden van de individuele leerling.
- De school voorziet in de basisuitrusting en beschikt over een goed uitgerust machinepark, waar de toepassing van hedendaagse CAD/CAM- en CNC-technieken³ mogelijk is. De montageruimte is gescheiden van de machinekamer, waardoor het pedagogisch comfort verhoogt, maar daarentegen is de beschikbare plaats veeleer beperkt. Om het veilig werken aan de machines te optimaliseren is een begeleidingsfiche ontwikkeld waar stapsgewijs de aanleerfases zijn uitgestippeld. De persoonlijke veiligheid van de leerlingen komt in het gedrang omdat ze pas vanaf het tweede leerjaar van de derde graad verplicht worden om veiligheidsschoenen te dragen. De vaklokalen zijn ingericht als krachtige leeromgevingen om de inhouden aanschouwelijk te brengen.
- De leerlingen kunnen rekenen op vakkundige begeleiding en remediëring. In de lespraktijk worden de thema's en de inhouden illustratief gebracht door onder andere voorbeelden aan te halen uit de leefwereld van de leerlingen. Activerende werkvormen worden met enige voorzichtigheid geïmplementeerd. De instromers in de derde graad krijgen bij de aanvang een aangepast programma en kunnen na korte tijd aansluiten bij de opdrachten van de andere leerlingen. De afdeling stelt zeer verzorgde en uniform uitgewerkte cursussen ter beschikking die gelinkt zijn aan de leerplandoelstellingen en aangepast aan het beheersingsniveau van de leerlingen. Om de motivatie te verhogen hebben de leerlingen bij bepaalde projecten een grote inbreng.
- De vakwerkgroep komt regelmatig samen om zowel praktische als pedagogische onderwerpen te bespreken. Door het continu inspelen op de nieuwe ontwikkelingen van het vakdomein is de behoefte voor nascholing bij tal van leraren een automatisme geworden.
- De school opteert voor gespreide evaluatie met proefwerkperioden. In sommige gevallen wordt de evaluatie nog vrij klassiek opgevat. Het bepalen van een cijferscore gebeurt soms nog vanuit het buikgevoel en is hierdoor niet volledig betrouwbaar. De relatie van de toetsen met de leerplandoelstellingen is redelijk zichtbaar en maakt de evaluatie valide. De evaluatiepraktijk bevat sporadisch zelfevaluatiemomenten. Leraarafhankelijk wordt de eigen onderwijspraktijk in vraag gesteld en desnoods bijgestuurd.

3.4 Nederlands in Auto bso3, Centrale verwarming en sanitaire installaties bso3 en Auto-elektriciteit bso3,3

Voldoet niet

Motivering

- De school kan niet aantonen dat de eindtermen en de leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands in de basisvorming in voldoende mate aangeboden, noch gerealiseerd worden in de derde graad (D/2006/0279/020) van de studierichtingen Auto bso en Centrale verwarming en sanitaire installaties bso en in het derde leerjaar van de derde graad (D/2006/0279/019) Auto-elektriciteit bso. De leraren slagen er onvoldoende in de

³ Computer Aided Design/Computer Aided Manufacturing en Computer Numerically Controlled

algemene doelstelling 'omgaan met allerlei fictionele teksten als hefboomen voor inleving, duiding en persoonlijke zingeving en het ontwikkelen van kritische zin tegenover de werkelijkheid' te realiseren. Heel wat leerlingen spreken onvoldoende de standaardtaal. Toch slagen de leerlingen doorgaans voor het vak Nederlands.

- De continuïteit in het leerproces van de tweede naar de derde graad en binnen de derde graad is weinig transparant. Duidelijke afspraken zijn er niet. De eindtermen voor functionele rekenvaardigheid worden in het curriculum van de derde graad in het vak wiskunde aangeboden. Een aantal eindtermen worden aangeboden in het vak maatschappelijke vorming. Verder hindert de opsplitsing binnen de scholengemeenschap tussen de keuze voor project algemene vakken in een aantal scholen en die voor Nederlands, maatschappelijke vorming en wiskunde in deze school, een dynamische vakgroepwerking zowel binnen als buiten de school.
- Het gebrek aan leerplangerichtheid, herhaaldelijke lesuitval, praktijkstage door de leerlingen en gebrekkige afspraken binnen de vakgroep belemmeren een gerichte leerplanrealisatie. De individuele inzet van de leden van de vakgroep wordt niet steeds vertaald in voldoende groepsdynamiek. De zelfredzaamheid van de leerlingen en het algemene leerrendement liggen laag. De vakgroep maakt gebruik van een leer/werkboek in de derde graad en een recent ontwikkelde cursus in het derde leerjaar van de derde graad, maar behaalt de vooropgestelde doelen niet. In geen van de beide lesgroepen bewaakt ze voldoende de evenwichtige behandeling van de leerplancomponenten. Eindtermen die peilen naar competenties met de nadruk op zelfstandig werken aan complexere opdrachten en het functioneren in team (organisatiebekwaamheid ET 14, 15, 16) komen zelden aan bod. Schrijfkaders, stappenplannen en structuren worden theoretisch aangeboden. De leerlingen worden onvoldoende uitgedaagd en uitgenodigd om de actualiteit te volgen, informatie te verzamelen, te selecteren, te ordenen en te verwerken (functionele informatieverwerking en -verwerking ET 11, 12, 13). Ook de aanzet tot reflectie, genuanceerd denken en het ontwikkelen van een persoonlijke visie worden onvoldoende begeleid. Kortom de krachtige leeromgeving ontbreekt waarin de algemene, sociale en persoonlijkheidsvorming van de leerlingen centraal staat.
- Het gebruik van het Standaardnederlands vormt een knelpunt in de plaatselijke maatschappelijke context en in de schoolcultuur. Zowel op klas- als op schoolniveau is een breed gedragen platform nog onvoldoende systematisch uitgebouwd.
- Spelling en spraakkunst komen als losstaande items aan bod. De belangrijkste doelstelling van taalbeschouwing, namelijk de taalvaardigheid te verhogen, wordt hierbij onvoldoende centraal gesteld. De inductieve aanpak met een (zelf)reflectie van de leerlingen op de eigen taalproducten, wordt zelden benut. Voor de uitbreiding van de woordenschat ontbreken vaak zinvolle of functionele contexten.
- De evaluatie is niet transparant. Ze gaat onvoldoende uit van de leerplandoelstellingen en is over het algemeen weinig representatief voor de behandelde vaardigheden en aangeboden leerinhouden. De keuze voor een permanente (lees gespreide) evaluatie is onduidelijk. De leertijd wordt onvoldoende benut om het competentie leren groeikansen te bieden. Daar waar vormen van zelf- en peerevaluatie deel uitmaken van de evaluatie bevorderen ze de betrokkenheid van de leerlingen.
- De leraren leveren een functionele bijdrage aan de uitwerking van de geïntegreerde proef en het stageverslag door het verbeteren van taal- en schrijffouten.
- Ondanks de beschikbare materiële uitrusting, worden ICT-vaardigheden zelden geïntegreerd in het didactisch proces. De vakgroep beschikt over voldoende naslagwerken en ondersteunend materiaal.

3.5 Nederlands in Houttechnieken tso2 en tso3

Voldoet

Motivering

- De leerplanrealisatie voor het vak Nederlands in de basisvorming van de tweede en derde graad Houttechnieken voldoet. De leerinhouden zijn doorgaans taakgericht ingevuld. Leerlingen werken met stappenplannen, projectgerichte taken en uitdagende opdrachten.
- Het algemene leerplandoel van de leerplannen dat taalbeschouwing opvat als reflectie die talig handelen begeleidt, is herkenbaar. Ook de reflectie door de leerlingen over hun eigen taalvaardigheid is duidelijk.
- De leerplanrealisatie voor lezen steunt vooral op de structurerende en beoordelende verwerkingsniveaus. De leerlingen krijgen voldoende verschillende tekstsoorten met aangepast leesdoel aangereikt. Aan strategieën en attitudes die peilen naar het kunnen kiezen en toepassen wordt gewerkt.
- De evaluatie is transparant. Er wordt veelvuldig getoetst. Ook de vaardigheden worden uitgebreid geëvalueerd. De puntenverdeling voor de proefwerken is duidelijk. Spelling, schooltaalwoorden, woordstrategieën en taalvariatie worden doorgaans vanuit realistische contexten ingevuld. Jammer is het hergebruik van proefwerkvragen jaar na jaar. Eenvoudige vormen van zelfevaluatie komen voor evenals de reflectie op de eigen schrijfproducten.
- In de leslokalen is doorgaans een computer met internetverbinding en beamer aanwezig. De meeste leraren integreren ICT in hun onderwijspraktijk.

3.6 Wiskunde in tso2 en tso3

Voldoet niet in de tweede en derde graad tso Houttechnieken en in de tweede graad tso Bouw- en houtkunde.

Voldoet in de derde graad tso Bouw- en houtkunde.

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming van Houttechnieken en op de basis- en specifieke vorming van Bouw- en houtkunde in de tweede en derde graad.
- In de studierichtingen van de tweede graad worden niet alle verplichte leerplandoelstellingen (leerplan D/2002/0279/048) gerealiseerd en is de evaluatie onvoldoende valide. In de studierichting Houttechnieken hebben de leerlingen drie lestijden en volgen leerplan d. Er is vastgesteld dat vorig schooljaar de leerplandoelstellingen m12, m13, m15 en m16 van toepassingen in de ruimte, g23, g24, g27 van het expliciteren van algebraïsche verbanden en s26, s27 en s28 van beschrijvende statistiek in onvoldoende mate aan bod kwamen. In Bouw- en houtkunde hebben de leerlingen vijf lestijden en volgen leerplan b. Vorig schooljaar kwamen de verplichte leerplandoelstellingen m18 tot m23 van vectoren in het eerste leerjaar en m13, m14 van toepassingen in het vlak en de ruimte en de gereedschapskist meetkunde niet aan bod. Daarenboven is vastgesteld dat in de tweede graad door lesuitval een aantal verplichte leerinhouden veeleer oppervlakkig en met weinig diepgang worden aangeboden.
- De leerplandoelstellingen van de basisvorming werden vorig schooljaar in de derde graad in onvoldoende mate gerealiseerd in de studierichting Houttechnieken (leerplan c). De leerlingen van deze studierichting worden opgedeeld in twee subgroepen, één met twee lestijden en één met drie lestijden. De eerste groep krijgt dezelfde leerstof en dezelfde evaluatie als de leerlingen van Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken. De leerlingen met twee lestijden volgen het leerplan D/2004/0279/024. Ondanks enkele goede aanzetten, is men nog zoekende om de leerplandoelen van het onderdeel 'mathematiseren en oplossen van problemen' (MA1, MA2, MA3, MA4, MA5) zowel in de lespraktijk als in de evaluatie conform de

verwachtingen in het leerplan aan te pakken. Men maakt hiervoor enkel toepassingen op functies van de tweede graad, functies met meervoudig voorschrift en machtfuncties. Het deel 'statistiek' van het leerplan werd vorig schooljaar oppervlakkig en met weinig diepgang behandeld. De leerplandoelstellingen FA 5 tot FA10 kwamen niet of onvoldoende aan bod doordat men slechts 12 lestijden in plaats van 25 (volgens de richtlijn in het leerplan) heeft besteed aan 'financiële algebra'. Dit schooljaar wordt er op het ogenblik van de doorlichting in deze lesgroep een grote achterstand t.o.v. de opgestelde planning vastgesteld in het eerste leerjaar, zodat deze planning niet haalbaar is. De andere groep (in een uitdovend scenario) heeft drie lestijden en volgt ook leerplan C, maar aangevuld met een aantal leerplanonderdelen uit het leerplan b. Hierdoor wil men de leerlingen meer kansen bieden in het vervolgonderwijs. De verplichte leerplandoelstellingen uit leerplan c betreffende het 'mathematiseren en oplossen van problemen' (MA1 tot MA5) en betreffende financiële algebra (FA1 tot FA10) worden echter helemaal niet behandeld.

- De leerplandoelstellingen in de nieuwe studierichting Bouw- en houtkunde (leerplan b) worden in voldoende mate gerealiseerd. In de jaarplanning van het huidige schooljaar op basis van het leerplan D/2004/0279/023 komen de verplichte inhoudelijke leerplandoelstellingen en ook het 'mathematiseren' voldoende aan bod, zodat het graadleerplan naar de toekomst toe kan gerealiseerd worden.
- Over het algemeen hanteert men overwegend een toetscultuur (toetsen en taken) en integreert men zelden elementen van een evaluatiecultuur⁴, hoewel de eindtermen en de leerplannen naast kennis en vaardigheden ook vakgebonden attitudes benadrukken. De leraren leggen binnen het wiskundig instrumentarium de klemtoon overwegend op de ontwikkeling en de evaluatie van de reken- en de tekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden, onderzoeksvaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen minder aan bod. Door lesuitval en de ruime evaluatietijd is de instructietijd vaak beperkt. Hierdoor worden bepaalde leerplanonderdelen oppervlakkig behandeld. In de tweede graad is de evaluatie onvoldoende valide en weinig transparant. De examenvragen worden grotendeels jaar na jaar hergebruikt en de richtlijnen qua lestijden in het leerplan zijn niet herkenbaar in de evaluatie. Bepaalde leerplanonderdelen (machten, wortels, vergelijkingen) worden overgewaardeerd t.o.v. de andere. De vraagstelling is soms onevenwichtig. Binnen dezelfde lesgroep is het ene examen sterk reproductief en zijn andere sterk gericht op inzicht. Op enkele examens scoren de leerlingen gemiddeld lager dan 50 % en behalen meer dan de helft van de leerlingen een onvoldoende. Met dergelijke resultaten kan de vakgroep de bevroegde leerstof moeilijk als gerealiseerd beschouwen, maar toch worden er geen stappen ondernomen. In de derde graad is de evaluatie meer valide en transparanter en zijn de evaluatieresultaten vrij normaal verdeeld, maar met uitschieters zowel naar boven als naar beneden.
- De leerlingen worden voldoende betrokken bij de lessen en werken goed mee. Naar het inschrijven van de agenda's gaat er leraarafhankelijk voldoende aandacht. De leerbegeleiding verloopt zeer gestuurd vanuit de school, maar mist nog het vakinhoudelijk luik aangezien er traditioneel wordt gewerkt. De zorgbreedte van de leraren uit zich positief in inhaallessen of het geven van extra taken voor leerlingen met leerachterstand. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met sticordi⁵-maatregelen en bijkomende studiebegeleiding. De aandacht voor 'leren leren' is leraargebonden en de leerlingen krijgen studeertips 'Leren leerstof verwerken'.
- De algemene eindterm in verband met ICT (eindterm⁶ 7) en de ICT-verwachtingen in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn nog groeikansen.

⁴ In een testcultuur staat vooral het beoordelen van kennis centraal; in een evaluatiecultuur ligt de klemtoon meer op de begeleidende functie van de evaluatie en gaat meer aandacht naar vaardigheden en attitudes.

⁵ Stimuleren, Compenseren, Remediëren en Dispenseren.

⁶ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ICT.

De klemtoon ligt vooral op het gebruik van de grafische rekenmachine, maar in Houttechnieken is dit pas vanaf II,2 verplicht voor de leerlingen. In de vaklokalen kunnen de leraren beschikken over een digitaal bord en/of een pc met projectiemogelijkheid voor demonstratief ICT-gebruik en de school beschikt over voldoende en passende software programma's voor wiskunde. De informaticaklassen worden vooral gebruikt voor de technische vakken, waardoor er enerzijds numeriek onvoldoende computers aanwezig voor de niet-informaticavakken om ICT te integreren in het onderwijs- en leerproces vooral voor de tweede graad, maar anderzijds wordt dit goed opgevangen door het efficiënt gebruik van grafische rekenmachines. Het digitaal platform wordt op administratief vlak goed benut. De inschakeling in het onderwijsleerproces is leraargebonden. De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren. De aankleding van de lokalen biedt echter weinig inhoudelijke meerwaarde aan de onderwijs- en leeromgeving.

- De vakgroepwerking is overwegend informeel en het formele overleg blijft beperkt tot een aantal praktische en organisatorische afspraken. Vakinhoudelijke onderwerpen zoals grondige leerplanstudie, discussie over werkvormen en het uitwerken van leerlijnen komen nog onvoldoende aan bod. Dit remt de gelijkgerichtheid m.b.t. verschillende onderwijsprocessen af (o.a. leerlingenevaluatie, werkvormen, invulling vakattitudes). Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben enkele leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd, maar dit is geen algemeen gegeven. De aangeboden nascholingen worden wel besproken op de vakvergadering.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid,
- ondersteuning,
- ontwikkeling.

Motivering

- De leerbegeleiding wordt vanuit de centrale dienst leerlingenbegeleiding van de scholengemeenschap aangestuurd. De beleidslijnen en -structuren zijn goed uitgewerkt in een visietekst. De implementatie, aansturing en opvolging van de beleidslijnen worden overgelaten aan de pedagogisch directeur van elke school. De interne leerlingenbegeleiding (ILB) van elke school moet zorgen voor de concretisering van de beleidslijnen. Recent werd op scholengemeenschapniveau het initiatief 'Coaching en Training op Maat' (CTM) opgestart. Dit initiatief heeft een tweeledig doel: individuele leerlingen remediëren en leraren professionaliseren rond 'leren leren'.
- Samen werken aan een optimaal leerklimaat waarin leerlingen met hun mogelijkheden, beperkingen en/of problematieken les kunnen volgen en waarin leraren les kunnen geven, is de huidige visie van het Technisch Instituut Sint-Jansberg met betrekking tot de interne leerlingenbegeleiding. Deze visie impliceert eveneens het werken van leraren en leerlingbegeleiders aan leerbegeleiding. De eigen manier van werken leunt echter dicht aan bij die visie.
- De werkgroep 'studietechnieken met aandacht voor persoonlijkheid' (STAP) is ontstaan vanuit een problematiek in de tweede graad tso en de derde graad Elektromechanica en Industriële wetenschappen. Een kernteam verdiept zich in de invloed op het leren

van achtergronden, leerstijlen en persoonlijkheid van leerlingen. Het kernteam, aangevuld met leraren van verschillende vakken en verschillende studierichtingen vormt de werkgroep 'leren leren'. Deze laatste heeft zich tot doel gesteld om leraren te coachen (vergelijkbaar met CTM op SG-niveau) en is gestart met de pilootklassen Elektromechanica en Industriële wetenschappen tweede/derde graad. Na evaluatie en bijsturing van de werking, zijn de overige tso-studierichtingen betrokken. De werkgroep is er in geslaagd om reeds een groot deel van de leraren te motiveren om mee te werken. In een volgende fase wordt de werking uitgebreid in een aangepaste vorm naar het bso. De betrokken leraren zijn gepolst via een enquête.

- De studeerproblemen worden benaderd vanuit een socio-affectieve invalshoek. Dit wil zeggen dat rekening gehouden wordt met de intellectuele mogelijkheden, de interesses, drijfveren, intenties, draagkracht, leerstijl, zelfbeeld en psychosociaal functioneren. De werkgroep benadert studeren als een vorm van gedrag dat gestuurd wordt door de omgeving en waarop kan ingegrepen worden. Het is bijgevolg een gedeelde verantwoordelijkheid van leraren en de school, op zoek te gaan naar eventuele nieuwe didactische vormen, cursusmateriaal, enz. Een goed leef- en leerklimaat is een basisvoorwaarde om te komen tot 'leren leren'.
- De werkgroep ziet 'motivatie' als eerste stap in het proces met betrekking tot het aanleren van studeergedrag. Leerlingen met studeerproblemen krijgen een individuele aanpak van het team 'leren-leren' in samenwerking met de klas- of vakleraar. De werkgroep heeft een procedure (van meldingsfiche tot handelingsplan) uitgewerkt voor de individuele aanpak van 'zorg'-kinderen. De klassenraad wordt sterk betrokken in het verhaal. Naast het aanleren van leercompetenties worden bijwerkingsprogramma's door vakleraren aangeboden, bijvoorbeeld Frans voor Nederlandse leerlingen, mechanica en wiskunde. De bijwerkingsprogramma's zijn het sterkst uitgebouwd in de studierichtingen hout. Als blijkt dat leerlingen ondanks de leerbegeleiding kans lopen op niet slagen, wordt het CLB ingeschakeld.
- De werkgroep heeft de bereikte resultaten van begeleide leerlingen en groepen geanalyseerd en komt tot het besluit dat de doelen in de meeste gevallen bereikt zijn. Deze vaststellingen geven aanleiding tot het nog sterker uitbouwen van 'leren leren' en het verhogen van de motivatie van leraren om mee te werken aan leerbegeleiding.

4.1.2 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid,
- ondersteuning.

Motivering

- Op het niveau van de scholengemeenschap Harlindis en Relindis werd een visie rond onderwijsvernieuwing ontwikkeld. Kenmerkend daarvoor is de ordening van het studieaanbod in belangstellingsgebieden. Volgens het beleid moet deze ordening de leraren bewuster maken over het studieaanbod in de gemeenschap en het begeleiden van de leerlingen bij de uitbouw van hun schoolloopbaan ondersteunen.
- In het Technisch Instituut Sint-Jansberg werd een visietekst over schoolloopbaanbegeleiding opgesteld en werkt men, in overeenstemming daarmee, aan een doordachte en goed gestructureerde schoolloopbaanbegeleiding. Naast de afstemming op bovenvermelde onderwijsvernieuwing, wenst de school rekening te houden met de specifieke leerlingenkenmerken en nauw aan te sluiten bij de reeds lopende initiatieven met betrekking tot de leerbegeleiding.
- Leerlingen moeten volgens de begeleiders leren kiezen in functie van hun eigen mogelijkheden en capaciteiten, een kijk krijgen op de studiemogelijkheden en keuzestrategieën leren aanwenden. Het verwerven van de daarvoor noodzakelijke attitudes wenst de school onder meer te koppelen aan de vakoverschrijdende eindtermen.

- Op dit ogenblik verloopt de schoolloopbaanbegeleiding nog grotendeels traditioneel. De pedagogisch directeur van de school stuurt een aantal medewerkers aan. Een coördinator leerlingenbegeleiding staat in voor de praktische aspecten van deze begeleiding.
- De leraren worden in het bezit gesteld van brochures met het studietoeraanbod van de eerste, tweede en derde graad, om de mogelijkheden binnen het studietoeraanbod van de scholengemeenschap duidelijk te maken. In deze documenten vinden zij informatie over de belangstellingsgebieden (talen en wetenschappen, handelswetenschappen, nijverheid en techniek en sociale wetenschappen en welzijn), over de diverse studierichtingsprofielen en over de leertrajecten (abstract-theoretisch, toegepast theoretisch, theoretisch-praktisch en praktisch). Dit initiatief moet helpen om de adviezen van de klassenraden met betrekking tot de schoolloopbaan van de individuele leerling degelijk te onderbouwen.
- In de scharnierjaren - tweede, vierde en zesde leerjaar - wordt een aantal initiatieven naar leerlingen en ouders opgezet om een objectieve en doordachte studietoerkeuze mogelijk te maken. Naast diverse initiatieven rond 'leren leren' (zie Leerbegeleiding in dit verslag), worden er intakegesprekken gehouden bij de inschrijving in de tweede graad en regelmatig informatieve oudercontacten georganiseerd op weg naar de derde graad. Leer- en gedragsattitudes worden geëvalueerd.
- Voor de leerlingen van de derde graad start men tijdens de maand september met een goed uitgewerkt begeleidingsproces, met het oog op het verstrekken van gefundeerde adviezen voor het aanvaarden van studies in het hoger onderwijs. Dit initiatief loopt over het hele schooljaar. Het CLB heeft in dit verband een ondersteunende functie en voorziet in de nodige informatie ter zake voor de klassenraden en de coördinator.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- De evaluatiepraktijk steunt op een aantal afspraken op het niveau van de scholengemeenschap. De afspraken worden verder aangevuld en verfijnd op schoolniveau via richtlijnen in het schoolvademecum. Deze organisatorische aspecten van de evaluatiepraktijk zijn gedetailleerd uitgebouwd en worden relatief nauwgezet uitgevoerd. De school legt daarmee veel nadruk op de formele elementen van haar evaluatiebeleid. Sommige inhoudelijke opties en keuzes zijn weliswaar impliciet terug te vinden in de beschreven procedures, maar een consistente visietekst ontbreekt. Inhoudelijke en schoolbrede afspraken, onder andere over de bewaking van validiteit, betrouwbaarheid en representativiteit, over de visie op procesevaluatie en over de doelen van permanente evaluatie, zijn nog niet uitgewerkt. Dat resulteert, qua doelgerichtheid, in een ongelijk beeld van de evaluatiepraktijk.
- De school hanteert in principe vier vaste rubrieken in de vakcijfers per evaluatieperiode: vakattitudes, lessen/toetsen, taken en proefwerken. Elke vakgroep spreekt hierover voor de betrokken vakken duidelijke eigen procentgewichten af, aangepast aan de evaluatieperiode, aan de studierichting en soms zelfs aan het leerjaar. Op het uitvoeringsniveau daarentegen is er weinig gelijkgerichtheid: hoe de verschillende rubriekcijfers er tot stand komen is afhankelijk van leraar tot leraar.
- De evaluatie, zowel voor tso als voor bso, gebeurt conventioneel en in hoofdzaak cijfermatig. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen is daarbij niet altijd optimaal. Toetsen en proefwerken zijn meestal kennis- en productgericht. Veel beoordelingen steunen op jarenlang hergebruik van dezelfde proefwerk- en toetsvragen. Dat suggereert een weinig dynamisch onderwijsleerproces

en zet de validiteit onder druk. Het aandeel van vaardigheden in de evaluatiecijfers is klein. De evaluatie van vakattitudes staat niet op punt, wordt nogal eens verward met sanctionering van gedragsattitudes en steunt niet op afgesproken en transparante criteria. Toch zijn er een aantal zeer goede aanzetten o.a. rond zelfevaluatie en/of peerevaluatie, rond procesevaluatie en evaluatie uitgaande van competenties. Zij zijn echter leraarafhankelijk en de inzichten worden niet verspreid op systeemniveau.

- Voor het bso - en voor sommige vakken in tso - werkt de school met een permanente evaluatie, maar in de realiteit gaat het over een gespreide evaluatie. De evaluatie wordt veelal verengd tot de optelsom van de cijfers van taken en toetsen. Sommige evaluaties van de praktijkvakken benaderen het dichtst een permanente evaluatie, maar de kwaliteit van de invulling varieert van leraar tot leraar. De gehanteerde evaluatiecriteria zijn bovendien niet altijd duidelijk. Dat resulteert in weinig gelijkgerichtheid, ook niet per vakgroep. In sommige structuuronderdelen en vakken zijn er wel voorbeelden van goede praktijk, maar ze blijven geïsoleerd. Hoewel er in het bso geen proefwerken worden georganiseerd, voorziet de school in de mogelijkheid tot het inrichten van 'overzichtstoetsen' tijdens de proefwerkperiodes van december en juni in een halvedagsysteem. Ook al tellen ze maar voor hoogstens 20 % mee in de eindcijfers, toch staat deze praktijk enigszins haaks op het idee van permanente evaluatie.
- De evaluaties in het kader van de GIP zijn goed uitgewerkt en voldoen aan de regelgeving. Het evaluatieformulier voor de GIP bevat een duidelijke procesevaluatie. De toegevoegde commentaren begeleiden en remediëren het proces. De school reikt ook een GIP-attest uit, hoewel dit geen enkel officieel civiel effect heeft.
- Het schoolreglement op het niveau van de scholengemeenschap bevat deliberatieregels die de autonomie van de delibererende klassenraad kunnen beperken. Dit is in strijd met de regelgeving⁷.
- De school bereidt de deliberaties goed voor en vult ze prospectief gericht in. Toch zijn er in sommige studierichtingen over de voorbije schooljaren opvallende tendensen ten opzichte van de referentiescholen. Zo is het aantal B-attesten jaar na jaar hoog in de studierichting Industriële wetenschappen in het tweede leerjaar van de tweede graad. In de studierichting Basismechanica behaalt ongeveer iedereen een A-attest.
- De motivering van de B- en C-attesten hanteert standaardformuleringen, waardoor niet alle relevante elementen voor de individuele beslissing voldoende worden onderbouwd. Zo is bij sommige B-attesten de relatie tussen de vastgestelde tekorten en de besliste clausulering onvoldoende duidelijk en gedetailleerd geargumenteed, vooral omdat het begrip 'tekort' zeer stringent wordt ingevuld. De clausuleringen gebeuren bovendien nog altijd in functie van het aanbod in de eigen school, ondanks de ambities die de scholengemeenschap ter zake naar voren schuift. De motiveringen verwijzen ook zelden expliciet naar de opbrengst van de genomen acties en remediëeringsinitiatieven van de begeleidende klassenraad bij onvoldoendes in de loop van het schooljaar. De school dreigt hier in het nauw te komen met de correcte toepassing van de regelgeving⁸. M.b.t. de uitgestelde beslissingen volgt de school wel consequent de regelgeving⁹ en beperkt deze tot uitzonderlijke en individuele situaties.
- De school heeft nog geen systematische analyse gemaakt van haar evaluatiebeleid. Ook binnen de vakgroepen geven de evaluatieresultaten zelden aanleiding tot kritische reflectie. De school en de vakgroepen staan nog voor uitdagingen om een bredere inhoudelijke invulling te geven aan de evaluatie, rekening houdend met de eindtermen, de leerplandoelen en de aanbevelingen in de leerplannen. In de evaluatiepraktijk is er nog ruimte voor het voeren van een gericht nascholingsbeleid, onder andere rond competentiegericht evalueren.

⁷ Art 5, §1 van het Organisatiebesluit voltijds secundair onderwijs, 19/07/2002.

⁸ Art 5, §5 van het Organisatiebesluit voltijds secundair onderwijs, 19/07/2002.

⁹ Art 37 van het Organisatiebesluit en Art 8.1.2 van Omzendbrief so 64.

4.2.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid,
- ondersteuning.

Motivering

- De organisatorische en formele aspecten van de rapporteringspraktijk zijn sterk uitgebouwd in procedurebeschrijvingen. Daarbij heeft de school oog voor zowel de interne, meestal digitale, communicatiestromen ter zake als voor de rapportering naar ouders en leerlingen. De inhoudelijke opties en keuzes van de school i.v.m. de rapporteringspraktijk zijn nog niet uitgeschreven in een specifieke visietekst. Wat de school wil rapporteren, hoe sterk daarbij de aandacht is voor de rapportering van alle vormingsaspecten, wat de opbrengst van rapportering moet zijn, enz. is enkel impliciet terug te vinden in de beschreven procedures.
- Leraarafhankelijk wordt de agenda gebruikt om tussentijds resultaten van toetsen en taken te communiceren, en soms ook van remediëringsacties. Viermaal per schooljaar worden er formele rapporten uitgereikt als afsluiting van een evaluatieperiode. De lay-out van de rapporten is onlangs aangepast na een uitgebreide bevraging van de ouders. De rapporten zijn nu vereenvoudigd, beperken zich tot een cijfer op honderd per vak per evaluatieperiode voor dagelijks werk en - indien van toepassing - voor proefwerken, en bevatten cumulatief de resultaten van de vorige periodes.
- De school kiest bewust voor het communiceren van enkel de kerncijfers in deze perioderapporten. Hoe bijvoorbeeld het vakcijfer tot stand kwam, wat precies de tekorten veroorzaakte en tot welke remediëringsacties de begeleidende klassenraad besloten heeft, staat niet in het rapport. Uitzonderlijk wordt er algemene commentaar van de klassenraad toegevoegd. Daardoor is de informatieve waarde van het rapport beperkt.
- De school stelt zich op het standpunt dat toelichtingen en informatie efficiënter kunnen worden verstrekt op de ouderavonden, na elke rapportuitreiking. Volgens de school kent deze mondelinge rapportering een groot succes. Nagenoeg alle ouders maken er gebruik van. De ouders blijken zeer tevreden met deze persoonlijke aanpak van de rapportering.
- Om de efficiënte communicatie nog te verhogen wordt op elke ouderavond aan de ouders een apart attituderapport uitgereikt. Daarin kent de klassenraad voor elke leerling een cijfer toe op een schaal van een tot en met vier, telkens voor de attitudes respect, omgangsvormen en discipline met een algemene commentaar. De keuze om ook hier weer cijfermatig te werken, resulteert in een relatieve inschaling, zonder dat de ouders en de leerling weten wat het toegekende niveau precies inhoudt en hoe het kan worden verbeterd.
- Op het einde van het schooljaar krijgen de leerlingen een uitgebreid jaarsyntheserapport met de berekende jaarresultaten per vak, de behaalde attesten/studiebewijzen, de adviezen van de klassenraad en met een uittreksel uit de notulen als motivering in het geval van B/C-attesten. De school maakt veelvuldig gebruik van vakantietaken en soms van waarschuwingen. Ouders van leerlingen die geen normaal leertraject aflegden worden uitgenodigd voor een gesprek.

5. **ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL**

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De scholengemeenschap wordt bestuurd door één schoolbestuur. De hoofddoelstellingen zijn de realisatie van een transparant en rationeel studieaanbod in de regio Maaseik-Kinrooi, naast het benutten van samenwerkingsverbanden op heel wat niveaus. Vanaf volgend schooljaar is het pedagogisch structuurplan voltooid: een eerste graad over drie vestigingen verspreid en één bovenbouw, waarvan de 42 studierichtingen in vier belangstellingsgebieden aangeboden worden: Talen en

- Heel wat aspecten van de onderwijsorganisatie worden centraal vanuit de scholengemeenschap aangestuurd: het pedagogisch beleid, logistiek en infrastructuur, boekhouding, aankoopdienst, personeelsdienst, ICT, externe relaties, veiligheid en welzijn worden centraal georganiseerd om de professionaliteit te versterken en een grotere continuïteit te waarborgen. Aan het hoofd van iedere vestiging van de eerste graad en van ieder belangstellingsgebied staat een pedagogisch directeur die het gezicht is van die vestiging of dat belangstellingsgebied. De directeur is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking van de school en fungeert als belangrijkste interne en externe gesprekspartner.
- Voor het belangstellingsgebied Nijverheid en Techniek, dat beschouwd wordt als één pedagogische eenheid en administratief bestaat uit de twee scholen Sint-Jansberg A en Sint-Jansberg B, is één pedagogisch directeur bevoegd. Hij staat in voor het nemen van de uiteindelijke beslissingen i.v.m. de schoolorganisatie van het T. I. Sint-Jansberg op administratief, pedagogisch of technisch vlak, is algemeen verantwoordelijk voor de goede gang van zaken in het dagelijkse schoolleven, voor het aanwerven van leerkrachten en ondersteunend personeel, het behartigen van personeelszaken en leerlingenproblemen, de financiële toestand van het TSO, BSO en CLW¹⁰, voor het opstellen van de jaarlijkse begroting en voor de controle op de naleving van deze begroting. De directeur wordt voor deze veelheid aan taken en verantwoordelijkheden bijgestaan en ondersteund door de adjunct-directeur, de technisch adviseur-coördinatoren, de coördinator CLW en de directiesecretaris. De algemeen directeur en de directeur Mosa-ic bieden ondersteuning om de samenwerking met het bedrijfsleven verder uit te bouwen en samenwerkingsverbanden af te sluiten.
- De adjunct-directeur en de technisch adviseur-coördinatoren zorgen voor de aansturing van vakgroepen, de selectie en evaluatie van de leraren en de verdeling van de attributies. De leerlingenbegeleiding wordt aangestuurd door de pedagogisch directeur, de coördinator leerlingenbegeleiding en de cel leerlingenbegeleiding. Via coaching beschouwt men alle leraren als eerste verantwoordelijke voor de leerbegeleiding.
- De school heeft nog geen concrete visie op haar talenbeleid ontwikkeld. Een breed draagvlak ontbreekt met als resultaat dat er momenteel geen talenbeleid is. Tijdens de doorlichting bleek dat de meeste leerlingen en ook heel wat leraren en personeelsleden nood hebben aan ondersteuning in het hanteren van algemeen Nederlands voor de communicatie en Nederlands als instructietaal.
- De scholengemeenschap heeft de voorbije jaren heel wat initiatieven genomen op het vlak van de kwaliteitszorg. Dit resulteerde onder meer in een kwaliteitshandboek en in de verwerving van twee erkende kwaliteitslabels. Ook lopen er momenteel een aantal verbetertrajecten. Hierbij vertrekt men niet altijd van een analyse van objectieve outputgegevens. In de school beoordeelt men alle parascolaire activiteiten met het oog op hun rendement en efficiëntie.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor de specifieke vakken van de studierichtingen derde graad tso Houttechnieken en derde graad bso Centrale verwarming en sanitaire installaties.

¹⁰ Centrum voor Leren en Werken

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het leer- en leefklimaat en de zorg voor de leerlingen.
- De krachtige leeromgeving voor de meeste vaklokalen, labo's en werkplaatsen.
- De preventieve en de remediërende leerbegeleiding.
- De opvolging van de schoolloopbaan van de afgestudeerden.
- De integratie en de introductie van nieuwe technologieën.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De goede samenwerking met de bedrijfswereld.
- Het brede en transparante studietoeraanbod.
- De brede invulling van het concept scholengemeenschap.
- Het bieden van kansen aan leraren voor het gebruik van innoverende technologieën.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplangerichtheid voor verschillende vakken en studierichtingen.
- De evaluatie.
- Het concept en de verslaggeving van de GIP voor sommige studierichtingen en specialisatiejaren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De implementatie van activerende werkvormen en vernieuwingen in de onderwijspraktijk.
- De leerplangerichte evaluatiepraktijk met aandacht voor vaardigheden, attitudes en/of competenties.
- De vakgroepwerking.
- Het taalbeleid.
- Het didactisch materiaal en het gebruiksmateriaal voor sommige vakken en studierichtingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De bewaking van de leerplanrealisatie.
- De resultaatgerichte aansturing, opvolging en responsabilisering van het vak- en studierichtingsoverleg.
- De beschikbaarheid van ICT-mogelijkheden voor de algemene vakken.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie voor wiskunde in de tweede graad tso.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in de derde graad tso Houttechnieken.
- De leerplanrealisatie voor Nederlands in de derde graad bso Auto en Centrale verwarming en sanitaire installaties.
- De leerplanrealisatie voor Nederlands in het derde leerjaar van de derde graad bso Auto-elektriciteit.
- De leerplanrealisatie voor PV praktijk autotechniek in de derde graad bso Auto.

Wat betreft de regelgeving:

- De motivering van de B- en C-attesten conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1, §5, §8.
- De autonomie van de delibererende klassenraad om tot een eindbeslissing te komen vrijwaren conform het besluit van de Vlaamse regering van 19/7/2002, Art. 5, §1.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Bouw- en houtkunde	wiskunde	
Graad 2 TSO Houttechnieken	wiskunde	
Graad 3 BSO Auto	Nederlands	PV praktijk autotechniek
Graad 3 BSO Auto-elektriciteit	Nederlands	
Graad 3 BSO Centrale verwarming en san. installaties	Nederlands	
Graad 3 TSO Houttechnieken	wiskunde	

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 april 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Gabriël Poppe

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Leon Vos